

Ryzí individuátor: oprava definice

Jiří Raclavský

Jak mne upozornil Pavel Materna (za což mu děkuji), mnou navržená definice pojmu ryzího individuátoru (v Raclavský 2008) nesplňuje mnou zamýšlené cíle. Nejdříve pár obecných slov. Zdálo by se, že při zavádění (jednoduchého) pojmu si můžeme zvolit definici, jakou chceme, že definice je jen jakási zkratka, takže o chybnosti definice nemůže být řeč. Proti tomuto názoru lze klást dvě námitky. Diskutovaný typ definic lze z určitého hlediska chápat jako explikace preteoretických pojmů; ovšem intuice, které se s těmito pojmy obvykle pojí, jsou někdy takové, že některé definice musí být odsouzeny jako nesprávné (při zavádění zcela umělých pojmů tento problém s konfliktem s přirozenými intuicemi pochopitelně nevzniká). Další námitka tkví v tom, že definice lze oprávněně chápat jako dedukční pravidla; protože v určitém dedukčním systému jsou pravidla spolu (nezřídká) provázána vzájemnými vztahy, opravdová libovolnost definic se dít nemůže. Má definice (přesněji dvě – jedna byla předběžná) je tedy v mých očích vážně chybná. Chyba přitom byla očividná a triviální; v souvislosti s tímto je i náprava snadná.

Začneme první opravenou variantou předběžné definice, totiž (notace TILky a typová určení jako v onom textu):

být ryzí individuátor $x =_{df}$ být x takové, že pro každou vlastnost f , jestliže x instanciuje f , tak f je odlišena od x

$$[{}^0\text{RyzíIndividuátor}'_{wt} x] \equiv_{df} [{}^0\forall .\lambda f [[{}^0\text{Instanciovat}_{wt} x f] \rightarrow [{}^0\text{OdlišenaOd}_{wt} f x]]]$$

Ryzí individuátor x je tedy individuum x , které instanciuje rozmanité vlastnosti f , přičemž (přínejmenším) všechny tyto vlastnosti f jsou od něho odlišeny. Bylo více (nedobrých) důvodů, které mne přivedly k nahrazení implikace konjunkcí. Důsledkem tohoto by ryzí individuátor x musel instanciovat zcela všechny vlastnosti, což je pochopitelně nemožné. Příslušným pojmem by tedy byla determinována vlastnost individuí, která má v každém světě a čase jako rozsah prázdnou třídu

individuí. A to v protikladu k mému záměru determinovat vlastnost mající v každém světě a čase jako rozsah univerzální třídy individuí. Zcela paradoxně jsem tak přidal do série v problematice holých individuí nepodařených definic¹ další nezdar (má definice pojmu holého individua, Raclavský 2008a, však, jak pevně věřím, takovou není). Tato selhávání mají mimochodem úzkou souvislost s matoucí povahou těchto nezbytně impredikativních definic – vymezuje se jimi určitá vlastnost a to pomocí odkazování na (tj. kvantifikaci skrze) celý „totál“ těchto vlastností.

V souladu s pre-teoretickým pojmem ryzího individuátoru mne pojí intuice, že tento determinuje vlastnost individua, od něhož jsou odlišeny i ty vlastnosti, které sice aktuálně neinstanciují, ale instanciovat může, tj. vlastnosti pro něj akcidentální. Další intuicí je, že od něj není vhodné odlišit vlastnosti, které jsou pro něj esenciální (k mým definicím vlastností akcidentálních pro, esenciálních pro viz např. text Raclavský 2008a). Obojí zapracujeme do definienda jednoduchým způsobem – dokonce efektněji než ve výsledné definici v Raclavský (2008) – vhodným zapracováním modální i temporální možnosti:

být ryzí individuátor $x =_{df}$ být individuum x takové, že pro každou vlastnost f , jestliže existuje možný svět w' a časový okamžik t' takový, že x instanciuje ve w' , t' vlastnost f , tak f je odlišena od x

$$[{}^0\text{RyzíIndividuátor}_{wt} x] \equiv_{df} [{}^0\forall .\lambda f [[{}^0\exists .\lambda w' [{}^0\exists .\lambda t' [{}^0\text{Instanciovat}_{w't'} x f]]]]$$

$${}^0 \rightarrow [{}^0\text{OdlišenaOd}_{wt} f x]]]$$

Takže otázka, zda x je ve w , t ryzím individuátorem, spočívá v otázce, zda jsou od něho ve w , t odlišeny (alespoň) všechny takové vlastnosti, jaké x může nahodile mít (tedy jsou pro něj akcidentální), tj. existují taková w' , t' , v nichž je má (samozřejmě, že hodnoty pro w' , t' jsou v jednom případě tytéž jako pro w , t – to obnáší, že se odlišuje i od těch pro něj akcidentálních vlastností, které má ve w , t).

Dodejme pár pozorování k definici. Neplyne, že je-li od x odlišena vlastnost f , že tato f je pro něj akcidentální. Neboli je přípustné od x odlišit f , která je pro něj esenciální; pokud by někdo toto chtěl přece jen vyloučit, nechť do antecedentu konjunkcí připojí podmínku, že ta-

¹ Nelze zde nezpomenout Sellarsovu definici „být x takové, že pro všechny vlastnosti f , jestliže x má f , tak x nemá f' “.

to f je pro x akcidentální. Neplyne ani, že je-li od x odlišena vlastnost f , tak tato f je pro něj akcidentální nebo esenciální. Neboli není zakázáno uvažovat odlišení takové vlastnosti f (od onoho x), v jejímž rozsahu za žádných okolností x být nemůže; zde už se zdá, že zákaz odlišování f , která pro x není v onom smyslu relevantní, by byl snad vhodný – toto bychom zařídili výměnou implikace pomocí ekvivalence.

Při této příležitosti napravíme i zásah škodolibého tiskařského šotka, který v mém textu (Raclavský 2008a) nahradil v zápisech dvou z nejdůležitějších definic některé znaky logických funkcí levými oblými závorkami (postižená místa indikují níže podtržením); šotek též odstranil kurzívu u zápisů některých proměnných. Druhá definice ze s. 161:

$$\begin{aligned} & [\forall .\lambda f [[\exists .\lambda w [[f_w x] \wedge \exists .\lambda w [\text{Lack}_w x f]]] \wedge [\text{True}_w [\lambda w [f_w x]]]] \\ & \quad \rightarrow \exists .\lambda w [[f_w x] \Delta \exists .\lambda w [\text{Lack}_w x f]]] \end{aligned}$$

Prvá definice ze s. 162:

$$\begin{aligned} & [\text{Bare}^R_w x] \equiv^{(0)\omega} [\forall .\lambda f [[\neg [\text{EssentialFor}_w f x] \wedge [\text{Instantiate}_w x f]] \\ & \quad \rightarrow [\text{CanLack}_w x f]] \Delta [\forall .\lambda g [[\text{EssentialFor}_w g x] \rightarrow \neg [\text{CanLack}_w x g]]] \end{aligned}$$

Katedra filozofie
Filozofická fakulta
Masarykova univerzita
Arna Nováka 1
602 00 Brno
raclavsk@phil.muni.cz

Literatura

- RACLAVSKÝ, J. (2008): Reformulating Tichý's Conception of Bare Individuals. *Organon F* 15, No. 2, 143 – 167.
- RACLAVSKÝ, J. (2008): Ryzí individuátory a holá individua. *Organon F* 15, No. 3, 493 – 507.